

Definition av palliativ vård

International Association for Hospice and Palliative Care, IAHPC (2019)

Svensk översättning av Nationella rådet för palliativ vård, NRPV (2020)^{1,2}

Palliativ vård är aktiv vård med helhetssyn, av personer i alla åldrar, med allvarligt lidande på grund av svår sjukdom* och särskilt för personer nära livets slut. Vården syftar till att främja livskvalitet för den sjuke och närstående.

Palliativ vård:

- Förebygger och lindrar lidande genom tidig upptäckt, noggrann analys och behandling av smärta och andra fysiska, psykiska, sociala och existentiella problem. Så långt som möjligt måste dessa åtgärder vara evidensbaserade.
- Sker i kontinuerlig dialog med patient och närstående för att gemensamt formulera mål för vården och stödja patienten att leva så väl som möjligt fram till döden.
- Tillämpas under hela sjukdomsförloppet utifrån patientens behov.
- Tillhandahålls vid behov tillsammans med sjukdomsspecifika behandlingar.
- Kan påverka sjukdomens förlopp positivt.
- Syftar inte till att påskynda eller fördröja döden, utan bejakar livet och erkänner döendet som en naturlig process.
- Ger stöd till närstående under patientens sjukdomstid och i deras sorg efter dödsfallet.
- Ges med erkännande av och respekt för patientens och de närståendes kulturella värderingar, övertygelser och trosuppfattningar.
- Tillämpas inom alla vårdformer och vårdnivåer (i hemmet och på institutioner).
- Kan tillhandahållas av personal med grundläggande utbildning i palliativ vård.
- Kräver tillgång till palliativ specialistvård med ett tvärprofessionellt team för remittering av komplexa fall.

* Svår sjukdom ska uppfattas som varje akut eller kronisk sjukdom och/eller tillstånd som förorsakar påtaglig nedsättning av allmäntillståndet, och som kan leda till långvarig försämring, handikapp och/eller döden.

För att uppnå integration** av palliativ vård bör regering och myndigheter:

1. Anta adekvata riktlinjer för palliativ vård och inkludera dessa i hälso- och sjukvårdslagar samt i nationella handlingsprogram och hälso- och sjukvårdsbudgetar;
2. Säkerställa att sjukvårdsförsäkringar täcker palliativ vård;
3. Säkerställa tillgång till nödvändiga läkemedel och metoder för smärtlindring och palliativ vård, inklusive motsvarande till barn;
4. Säkerställa att palliativ vård ingår i alla hälso- och sjukvårdstjänster (från kommunal vård- och omsorg till akutsjukvård), att varje persons behov bedöms och att all personal kan ge grundläggande palliativ vård samt att det finns tillgång till specialiserade team för remittering och konsultation;
5. Säkerställa tillgång till adekvat palliativ vård för utsatta grupper, inklusive barn och äldre personer;
6. Samarbeta med universitet, akademi och undervisningssjukhus för att inkludera såväl forskning i palliativ vård som utbildning i palliativ vård som en integrerad del av grundutbildning, vidareutbildning, specialist- och fortbildning.

** Integration innebär att personer med palliativa behov får tillgång till adekvata palliativa insatser oberoende av ålder, diagnos, vårdform eller bostadsort.

Referenser:

¹ Alvariza A, Axelsson B, Rasmussen B, Ternestedt BM, Fürst CJ. Ny definition av palliativ vård med fokus på lidande. Läkartidningen. 2020,117:20101.

¹ Fürst CJ, Axelsson B, Rasmussen B, Ternestedt BM, Alvariza A. Jämlik palliativ vård är samhällets ansvar. Läkartidningen 2021, okt.